

VERSES POLC

Szerkeszti: Dr. Molitorisz Pál

Ady és Léda

Ady Endre (1877–1919) nagyváradi újságíró korában, 1903. szeptember elején ismerkedett meg Diósy Ödönne Brüll Adéllal (1872–1934), Lédával, a termékenyítő, nagy szerelemmel. A művelt, szelvényes polgárosszony segítségével ismerkedett meg a költő a modern francia szellemi

Ady és Léda
(1907 nyara, Székely Aladár felvétele)

élettel. Léda rábeszélte, hogy franciául tanuljon, együtt utaztak Franciaországba. Itt született meg az *Új versek* nagy része, benne *Léda asszony zsltáraival*. Találkozásuk sorsdöntő volt, megnyitotta a költő magasba ívelő pályáját. Ahogy Ady egy korai levelében írta: „*Új életre váltott engem, Adél.*”

Léda vad, szeszélyes, hisztérikus és civódó természetű volt, de a legteljesebb odaadásra képes. Adynak Párizsban ütököt ki végzetes betegsége, s emiatt szakítani akart, de Léda, – aki a szó szoros értelmében Ady betege volt – a legrosszabb pillanataikban sem vádolta

emiatt. Emberi nagyságáról nem adhatott külön példát.

Csaknem kilenc évig Léda volt a költő ihletője. Szerelmük korántsem volt idill. Ady valójában nem tudott szeretni. A Léda-szerlelem is csak az önszerlelem formája volt. „*Magamat szeretem, ha szeretlek*” – vallja meg kendőzetlenül az *Add nekem a szemeidet* c. versében. Viszonyuk egyre zaklatottabbá vált. Léda nemcsak iránnyitani akarta Ady életét, hanem szinte kisajátítani, jó szándékú önzéssel igyekezett őt visszatartani az italtól, a nőktől, de még a barátaitól is. 1909. júniusában így írt Ady Léának: „*Sajnos, Maga nekem nem volt jó sorsom, holott az akart lenni.*”

Kapcsolatukban sajátságos szerep jutott Diósy Ödönnek. Lélektanilag meglepő és talányos Ady és Diósy barátsága, Diósy megalkuvón tudomásul vette és eltűrte felesége kapcsolatát. Kisé cinikusan még ő küldte le a szerelmeket 1904-ben a Rivierára. Egy alkalommal a férjjel való találkozásuk után ezt írja Ady Léának: „*Dodóval (Diósy) szépen, simán megértettük egymást.*” A két férfi néha még szinte szövetséget alkotott Lédával szemben.

Végül Léda ragaszkodása már terhére volt Adynak, nem tudott már sem adni, sem kapni tőle semmit. Már menekülni igyekezett e kapcsolatból. Végső, drámai szakításuk hosszú haldoklás, sok fogadkozás után, 1912. május 12-e körül Léda Berta húga pesti lakásán következett be, ahol Ady végzetesen és igaztalanul megbántotta Lédat. A négy nap múlva megjelent *Elbocsátó szép üzenet* már csak kíméletlen kegyelemdöfés volt e régóta haladó szerlelemnek. A Léda-szerlemből kitörni vágyó Ady már 1910 tavaszától régi bizalmasával, Léda húgával, Bertával került közelebbi kapcsolatba, nála keresett és kapott vigasztalást. 1911. decemberétől pedig egyre közvetlenebb levelezés bontakozott ki egy svájci intézetben tanuló magyar lánnyal, későbbi feleségével, Boncza Bertával, Csinszkával.

Ebben a súlyos kétségektől terhelt, vergődő, zűrzavaros lelkiállapotban született a most közölt vers, mely *A menekülő élet* c. kötetben jelent meg 1912. február elején, s melyben Léda már csak, mint árnyék van benne. E kötetben megkapó, felkavaró versekkel búcsúzik az egyre távolodó Lédatól: *Eldönti a Sors, Szívedet Isten segítse, A legszebb este, Áldásadás a vonaton.* A most közölt szeliden feladó hangulatú, beletörődő versében a költő még „...*vád nélkül/S észrevevő vágy nélkül...*” szeretne elválni. A vers képei már az elhagyatottságot, az egyedül maradást sugallják, megjelenik a kilátástalanság, a teljes kiürülés, a halál, a misztikus „*szem- és fültömő Semmi*”.

Elbocsátó, szép üzenet (Borsos Miklós rajza)

Olvasni jó!

Könyvtárba járni divat lett, ami talán nemcsak a nagyvárosokban igaz, hanem itthon, Szarvason is. Köszönhető ez egyrészt a Nyitott könyvtár heteknek – nagy örömeinkre szolgált, hogy rendezvényeink iránt igen sokan érdeklődtek –, de annak is, hogy az emberek itt is fölfedezték a könyvtárat, az informálódás, a művelődés helyszínét. A könyvtárlátogatást (gyermekük számára is!) sokan tartják követendő példának.

Mivel úgy gondoljuk, olvasóink igényes emberek, igyekeztünk 2009-ben ennek megfelelni havonta bővülő könyvkinálatunkkal; továbbá új folyóiratok bevezetésével, informatikai fejlesztéseinkkel, rendezvényekkel várjuk kedves Látogatóinkat 2010-ben is a Városi Könyvtárba.

Könyvajánló

Szarvas Város Közoktatási és Közgyűjteményi Intézménye Városi Könyvtára újonnan beszerezett könyveiből:

Szakirodalom:

Pease, A: Memóriakontroll
Grossmann, J.: Csillámos arcfestés
Juhász Árpád et al.: Megújuló energiák
Urban, E.: Vitorlások a kezdetektől a XXI. századig

Szépirodalom:

Larsson, S.: A tetovált lány
Jane Austen füveskönyve
Dickens, C.: Karácsonyi ének
Charlotte Bronte titkos naplója
Bach, R.: Hipnózis
James, S.: Jane Austen naplója
Glasworthy, J.: Meghalni a szerelemért
Sierra, J.: A tiltott út
Schlink, B.: A felolvasó

Helytörténeti gyűjtemény új könyvei:

Kozák I.: Békésszentandrás kódex
Szilvássy L.: A Történelmi Országközép Emlékmű krónikája
Winkler G.: Egy élet az operaszínpadon

A békés eltávozás

*Szárítson ki szemükből a Nap,
Kik egyszer is megnéztek.
Ne hagyjon az én suta arcom
Senkinek se szánó emléket.*

*Sors-intézőm a Semmi legyen,
Szem- és fültömő Semmi,
Adassék meg nekem vád nélkül
S észrevevő vágy nélkül menni.*

*Hangomat a Semmi igya föl,
Mint az álmokat issza
S az én gyöngye, panaszos hangom
Ne jajgasson senkinek vissza.*

*Távozzak el én mindenkitől
Megsemmisülve, szökve,
Szemekből, fülekből távozzak
Emlékek nélkül és örökre.*

*Egy suhanás se árulja el,
Mit lelkem úgyis titkolt:*

*Valaki elment élet nélkül,
Valaki elment, aki itt volt.*

*Felejtsem el én is magamat,
Nagybódogan felejtsem,
Önmagamból és a világból
Szédülve, zuhantva leejtsem.*

*Akkor se legyek majd senkié,
De ne is legyek árva,
Nézzek szép, hideg mosolygással
Az én hívó, örök arámra.*

*Nem voltam másé, se magamé,
Arám: a hideg Semmi,
Nincs jogom, hogy emléket hagyjak
És, jaj, nincs jogom emlékezni.*

*Feledt kérdésként, választalan
Bukjam csöndbe omoltan:
Ha nem voltam, ne vágják lenni
S maradjak titok, hogyha voltam.*